

Kosovo i Sèrbia no s'entenen

Un grup de joves kosovars es manifestava davant la seu de la Unió Europea a Brussel·les el dissabte 24 de novembre per reclamar la independència de Kosovo.

Segons la darrera resolució de l'ONU, Kosovo forma part de l'ex-Iugoslàvia i, per tant, de la seva successora legal, Sèrbia. Però, a l'hora de la veritat, Kosovo funciona amb una independència total i absoluta de Sèrbia des del juny del 1999, i el govern de Belgrad, la capital sèrbia, no té cap mitjà per a capgirar la situació. Encara que la hi portessin en una safata, el govern serbi seria econòmicament i políticament incapaç d'integrar l'ex-província. Cap dels governs que hi ha hagut fins ara no ha fet gran cosa per a guanyar-se la confiança dels seus conciudadans kosovars, llevat d'atendre reclamacions territorials.

Per una altra banda, els kosovars es mantenen fermes a no voler tornar a trobar-se sota la tutela d'un país en què un terç de la població vota els

Les negociacions entre serbis i kosovars per al futur de Kosovo han tornat a fracassar.

La setmana passada els representants d'ambdues parts van suspendre el diàleg sense cap acord. Ara l'ONU haurà de decidir el nou estatus de Kosovo abans del 10 de desembre.

ultranacionalistes del Partit Radical. Així doncs, juntament amb el 90% de la població albanokosovar, una part de les minories ètniques també ha acabat adscriuint-se a l'aspiració independentista, tot esperant que la casa que es construeixi sigui comuna. Ara com ara, només resta una petita franja de població serbokosovar que veu la salvació en la recuperació de la sobirania per part de les autoritats de Belgrad.

En tot el procés de negociació del futur de Kosovo, Rússia ha estat la gran sorpresa. Les aspiracions de Putin per a recuperar protagonisme en el lideratge geoestratègic van trobar el trampolí ideal en el suport a la causa sèrbia. Els Estats Units tampoc no poden permetre's de traïr les esperances dels kosovars, que automàticament deixarien d'ésser un *poble amic*, detall d'interès

vital per a mantenir la base militar més gran dels americans als Balcans. Quant a Europa, com de costum, no diu ni sí ni no, sinó el contrari. Estant així les coses, la pregunta és què han aportat de nou les eleccions de fa dues setmanes a Kosovo. I la resposta és molt.

L'impacte de les eleccions. La derrota de l'LDK, un partit que s'ha mostrat inamovible des que fou fundat a principi dels anys 80, ha portat l'alternança política, cosa que, d'una altra banda, sembla molt saludable per a la jove democràcia kosovar. A l'altre costat, els qui recreen el passat guerriller al guanyador de les eleccions, Hashim Thaçi, del PDK, obliden que l'endemà dels avalots del 2004, ell va tenir el coratge polític de declarar davant l'opinió pública que "Kosovo no pertany només als albanesos", cosa que contrastava amb les reaccions fora de lloc dels líders del LDK. Entrevistat poc després d'haver depositat les armes, Thaçi manifestava la intenció de fundar un partit polític, però era incapaç de definir-ne la política. Els anys han passat i ara és obvi que l'antic guerriller no ha perdut el temps: una bona formació i l'esforç d'envoltar-se d'experts (un dels fixatges preelectorals més sonats va ser un ex-governador del Banc d'Israel) han donat fruit.

La comunitat internacional ha deixat en evidència els governants actuals, i ha demostrat que poden influir ben poc sobre el destí del país. Això es va traduir en una participació sorprenentment baixa en aquestes eleccions. El desencant originat per la inconstància del suport internacional pot dur a un buit de poder, si no s'hi acompleixen actuacions ràpides.

El moviment Vetevendosja ('autodeterminació') denuncia una "colonització per part de l'ONU"; una posició que ha dut el líder del moviment, Albin Kurti, a ser confinat a l'arrest domiciliari. Aquesta decisió es basa en una conjuntura de fets bastant estrambòtica: l'hivern passat aquest moviment va organitzar unes protestes contra les negociacions amb Belgrad, en la qual hi va haver dues víctimes mortals. La investigació va demostrar que els responsables de les morts eren policies romanesos (Romania és, de fet, el país

balcànic que manté l'actitud més pro-sèrbia). Els policies van ser retornats al seu país abans de tancar investigació i, malgrat les promeses oficials, mai no van ser lliurats a la justícia de l'ONU. En canvi, Kurti va ser arrestat i acusat de "fomentar el rebuig contra la policia internacional".

Per una altra part, el govern de Belgrad va celebrar l'èxit del boicot que havia recomanat a la població serbokosovar; un boicot que va capitalitzar les notícies internacionals sobre les eleccions a Kosovo. El resultat va ser que candidats albanokosovars van guanyar en pobles amb majoria serbokosovar, cosa que fomentà els primers signes de desconfiança d'aquesta població cap al govern de Belgrad. "Si tenim problemes corrents, de cada dia, qui els exposarà?", es queixava el líder serbokosovar Oliver Ivanovic. Un altre compatriota seu, Rada Trajkovic,

La derrota de l'LDK ha portat l'alternança política, cosa molt saludable per a Kosovo

titllava de traïció la política desastrosa de Belgrad: "Tenen la barra de consolar-nos amb la promesa de tenir institucions paral·leles, cosa que, a més de reconèixer implícitament la legalitat de les institucions de Pristina, és la millor manera de privar-nos de la simpatia de la comunitat internacional, ara que és quan més la necessitem!" Per calmar els temors, l'administrador de l'ONU Joachim Rucker ha decidit de prorrogar el mandat dels edils locals anteriors i negligir, doncs, els resultats dels comicis.

Fins ara, l'única proposta a la qual s'ha arriscat la comunitat internacional ha estat de lloar les bondats d'alguna forma d'associació entre serbis i kosovars. Ambdues parts es neguen si més no a considerar aquesta opció, que té lògica en teoria (raonant en termes econòmics), però poca base real. L'autopista que surt de Belgrad canvia de direcció pocs quilòmetres

abans d'entrar al bressol nacional: si en cent anys de domini Sèrbia no ha fet l'esforç d'enllaçar la seva capital amb el seu cor, què se'n pot esperar en la situació actual? Les dues úniques opcions possibles són la independència de Kosovo o la partició segons criteris ètnics. Les opinions només divergeixen a l'hora de dir quina de les dues és la més nociva.

Una sortida unilateral. El govern que surti de les negociacions entre els partits kosovars proclamarà unilateralment la independència, una vegada hagi rebut el vist-i-plau de la comunitat internacional, previsiblement cap a final de gener (si no a principi de febrer). Els ministres serbis diuen que preparen la resposta a la declaració d'independència; encara que no es detalla tot, es remenen possibilitats com ara cridar la població serbokosovar a fer protestes al carrer i a blocar les carreteres, fer els ulls grossos sobre els possibles enviaments de voluntaris per a la defensa dels poblets serbis, provocar talls d'electricitat i embargar mercaderies a la frontera amb Kosovo... Els pitjors guions inclouen atacs terroristes en llocs d'elevada població kosovar.

Mentrestant, ja es van escalfant els ànims a banda i banda de la frontera kosovar. L'anomenada Guàrdia del Sant Zar Lazar desfila a les portes del Parlament de Belgrad, i promet una lluita ferotge per la reconquesta dels *llocs sagrats*. Encaputxats de l'Exèrcit Nacional Albanès anuncien als reporters de la televisió que estan disposats a impedir amb les armes la partició de la província. La KFOR, les forces militars internacionals, disposen de mitjans per a plantar cara a eventuais formacions paramilitars, però el combat pot prendre un caire poc desitjable si la població local no els fa costat -l'Iraq pot servir d'exemple. Potser la darrera batalla de Kosovo encara ha d'arribar.

Sigui com sigui, hi ha possibilitats que d'aquí a no gaire es posi en circulació la variant autòctona del nom del país: Kosova, en femení (i no pas Kosovo, adoptat pels mitjans de comunicació d'aquí).

Gani Jakupi